

Drošas un

efektīvas elektroinstalācijas

Jebkuras jaunbūves vai rekonstruējama objekta neatņemama sastāvdaļa ir elektroinstalācijas, tāpēc ir svarīgi, lai gan būvuzņēmēji, gan telpu īpašnieki un viņu pieaicinātie arhitekti apzinātos, ka jebkura objekta optimālā derīguma un funkcionālās atbilstības garants ir savlaicīgas konsultācijas un maksimāli sabalansēta risinājuma meklēšana kopā ar elektroinstalāciju speciālistiem.

Mūsdienās lietas, kas saistītas ar energoresursiem un to dāvatajām iespējām un tēriņiem, ir rūpīgi jāplāno, jāizvirza prioritāšu priekšplānā. Rodas idejas, kā taupīt, un ne tikai teorētiski. Otrs aspekts - mākslīgās gaismas patēriņa mērs ir pats cilvēks - viņa fiziskās, higiēniskās, sociālās un citas mirkļa noteiktās vajadzības. Mūsdienu problēmu loks - taupība, drošība, patēriņa normēšana, gaismas kvalitāte un tās estētiskās vērtības.

Celtniecības vēriens Latvijā nosaka problēmu loku, kas saistītas ar projektu realizācijas izmaksu un ekspluatācijas tēriņu sabalansēšanas iespējām. Nereti celtniecības stadijā ēku lietotājs centrējas tikai uz sākotnējo izmaksu samazināšanu, taču ekspluatācijas gaitā diemžēl atklājas aplami aprēķini, kas kavē vai pat liedz objektu pilnvērtīgi izmantot.

Kad jāsāk darbs elektroinženierim

Vēlams, lai elektroinženieris kā konsultants būtu klāt jau būvprojekta pašā sākumā. Pirmām kārtām izejas datu vākšanā - pieslēguma nosacījumu saņemšanā no «Latvenego» elektrotīklu uzņēmumiem. Patiesībā arhitekts tikai tad var pareizi izplānot būvobjektu, ja viņš ir konsultējies ar elektriķi. Tur ir runa gan par sasaisti ar pilsētas elektrotīkliem, gan par sasaisti starp stāviem un pārējām inženierkomunikācijām. Bieži vien elektriķiem jāaizlāpa «caurumiņi», kas celtniekiem radušies, laikus nesaskaņojot darbu ar ventilācijas vai santehnikas speciālistiem. Protams,

ka jebkuras nozares projektētājiem, ja viņi ir pieredzējuši, ir aprēķini. Taču, lai izņemtu pieslēguma nosacījumus pie «Latvenergo» elektrotīkliem, ir jābūt izrēķinātai slodzei, kas nepieciešama objekta normālai funkcionēšanai. Tas notiek jau pirms būvniecības sākuma.

Elektroinženieri, zinot arhitekta ieceres un uzklusot pasūtītāja vēlmes, kā arī vadoties no pieredzes, var izrēķināt, kāda būs slodze. Jāapzina attālumi un citi konkrētās vietas specifiskie nosacījumi. Piemēram, var gadīties, ka jāvelk jauna elektropievada līnija vai jāuzstāda transformatoru apakšstacija. Tad jāpasūta topogrāfija, kas prasa ilgu laiku. Tālāk seko projekta izstrāde un saskaņošana ar citām pazemes inženierkomunikācijām.

Lai arhitekts nodotu objektu, viņam tas ir jāsaskaņo dažādās inženiertīklu instancēs. Rīgā tas pagaidām ir vissarežģītāk - ar «Rīgas gaismu», ar «Rīgas elektrotīklu», ar telefona tīklu un reizēm arī ar radiotranslācijas tīklu. Apkopojot visas šīs prasības, elektroinženieris ir tas, kurš spēj sagatavot pilnu prasību komplektu. Sevišķi tas attiecas uz elektrību - klientam vajag 50 vai 100 kilovatu, un no tā ir atkarīgs, no kurienes saņemt pieslēgumu.

Kā tiek aprēķināti kilovati? Vai ir noteikumi vai vadās pēc vajadzīgās funkcijas - tas ir visbiežākais jautājums. Vadās pēc funkcijas un rādītājiem, kas garantē ērtības. Piemēram, ventilācijas un ūdensvada speciālisti nosaka, kādi agregāti, jaudas viņiem ir vajadzīgas. Par pieslēguma jaudu ir jāmaksā. Ja ir lielas prasības, šie noteikumi var izrādīties visai smagi. Tā kā tīkls ir noslogots, reizēm jāuzstāda transformatoru apakšstacija.

Kas ir jāzina jebkuram pasūtītājam, ja viņš grib sasniegt labāko ekspluatācijas variantu? Nav tik svarīgi, kā darbus sākumā

sadala arhitekts un elektriķis. Būtiski - nav vairs kā padomju laikos, kad, pieņemot māju ekspluatācijā, «Latvenergo» speciālisti apskatīja iekšējo un ārējo elektrotīklu, izdarīja mērījumus un lēma par to derīgumu. Tagad elektrotīklu apkalpes robeža ir uzskaites sadale, kas parasti tiek uzstādīta pie mājas ār sienas vai pie apbūves gabala žoga. «Latvenergo» speciālistu interese sniedzas tikai līdz uzskaites sadalei. Tālais ir atkarīgs no projektētāja kompetences un no tā, kurš veiks elektromontāžu.

Ir atšķirība, vai jaunbūves ipašnieks uzticēsies kompetentiem speciālistiem vai meklēs šķietami lētāku variantu, pieņemot elektriķi, kas solās strādāt ļoti un lēti. Svarīgi zināt, ka par to, kas notiek «klienta teritorijā», vairs neviens neatbild. Tā ir

